

Rozsudek Nejvyššího soudu SSR ze dne 30.06.1980, sp. zn. 4 Cz 16/80, ECLI:CZ:NS:1980:4.CZ.16.1980.1

Číslo: 10/1983

Právní věta: Vecnou škodou v zmysle ustanovenia § 197 ods. 1 písm. e) Zák. práce je len taká škoda, ktorá sa prejavila na majetku poškodeného pracovníka v čase jeho smrti. Takouto škodou nie je teda nárok manželky zomretého pracovníka na úhradu nákladov vynaložených na práce vykonávané teraz inou osobou, ktoré predtým vykonával jej manžel. Túto náhradu možno priznať len ako náhradu na výživu pozostalých [§ 197 ods. 1 písm. c) Zák. práce]. /1/

Soud: Nejvyšší soud SSR

Datum rozhodnutí: 30.06.1980

Spisová značka: 4 Cz 16/80

Číslo rozhodnutí: 10

Číslo sešitu: 2-3

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Náhrada škody v pracovním právu

Předpisy: 65/1965 Sb. § 197

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Žalobkyně sa žalobou domáhala náhrady škody, ktorá jej vznikla v dôsledku smrti jej manžela následkom pracovného úrazu u žalovanej organizácie. K úrazu jej manžela došlo 28. 6. 1976 pri postrekovaní buriny pri ohrade lesnej škôlky postrekovacím prostriedkom. V dôsledku poškodeného tesnenia na pumpe rozstrekovača časť roztoku mu striekala na chrbát a zadnú časť krku. Na následky tohto pracovného úrazu (otravu) jej manžel zomrel. Žalovaná organizácia jej vyplatila náhradu škody vo výške 80 %, lebo mala za to, že si manžel žalobkyne úraz čiastočne sám zavinil. Keďže žalobkyně s týmto názorom žalovanej organizácie nesúhlasila, domáhala sa žalobou vyplatenia zostávajúcej časti škody vo výške 20 %. V priebehu konania zmenila návrhom z 20. 1. 1978 svoj žalobný nárok okrem iného v tom, že žiadala na náhradu vecnej škody podľa ustanovenia § 197 ods. 1 písm. e) Zák. práce zaviazať žalovanú organizáciu platiť jej 100 Kčs mesačne počnúc mesiacom augustom r. 1976, čo predstavuje výdavky za práce na poľnohospodárstve, ktoré vykonával jej manžel.

Okresný súd v Trenčíne rozsudkom zaviazal žalovanú organizáciu zaplatiť žalobkyni 1470 Kčs v lehote troch dní od právoplatnosti rozsudku. Vo zvyšku žalobu zamietol. Bol toho názoru, že práce, ktoré vykonával manžel žalobkyne, musia pre ňu teraz za odplatu robiť cudzí ľudia, prípadne organizácie. Preto považoval za opodstatnený jej nárok na náhradu vecnej škody podľa ustanovenia § 197 ods. 1 písm. e) Zák. práce spočívajúcej v už vynaložených nákladoch za vykonané práce. Neuznal

však za odôvodnený nárok na náhradu vecnej škody vo forme mesačnej renty. Súd prvého stupňa priznal teda žalobkyni preukázané náklady za už vykonané práce vo výške 80 %. Dospel k záveru, že manžel žalobkyne si pracovný úraz čiastočne sám zavinil, a to v rozsahu 20 %. Z tohto dôvodu aj zamietol žalobu vo zvyšujúcej časti, aby žalovaná organizácia zaplatila žalobkyni 20 % nevyplatennej náhrady za utrpenú škodu.

Proti tomuto rozsudku podala čas odvolanie len žalobkyňa a domáhala sa, aby jej súd priznal náhradu škody v plnom rozsahu, lebo manžel si úraz sám ničím nezavinil.

Krajský súd v Bratislave rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti potvrdil. Považoval takisto za správne krátenie náhrady škody v rozsahu 20 %.

Najvyšší súd SSR rozhodol o sťažnosti pre porušenie zákona, ktorú podal generálny prokurátor SSR len proti uvedenému rozsudku súdu prvého stupňa, tak, že rozsudkom tohto súdu v časti týkajúcej sa náhrady vecnej škody bol porušený zákon.

Z odôvodnenia:

Zákonník práce 2) uvádza v § 197 ods. 1 taxatívne tie nároky, ktoré patria pozostalým po pracovníkovi zomretom následkom pracovného úrazu. Okrem iných je to nárok na náhradu vecnej škody [§ 197 ods. 1 písm. e) Zák. práce]. Pojem vecná škoda nevymedzuje bližšie ani toto zákonné ustanovenie, ani vykonávajúce ustanovenia. Vychádzajúc z pôvodného znenia § 197 ods. 1 Zák. práce a z jeho znenia po novelizácii zákonom č. 20/1975 Zb. treba mať za to, že vecná škoda je len taká škoda, ktorá sa prejavila v majetku poškodeného pracovníka v čase jeho smrti. Zodpovednosť organizácie za vecnú škodu nezahrňuje teda nárok pozostalej manželky na náhradu nákladov vynaložených na práce vykonávané treťou osobou, ktoré predtým vykonával jej manžel. Takúto náhradu škody možno priznať len podľa ustanovenia § 197 ods. 1 písm. c) Zák. práce ako náhradu nákladov na výživu pozostalých.

Súd prvého stupňa posudzoval teda v tejto veci nesprávne podľa § 197 ods. 1 písm. e) Zák. práce nárok žalobkyne na náhradu nákladov vynaložených na práce, ktoré pred svojou smrťou vykonával jej manžel. Keďže v tomto zmysle znel aj žalobný návrh, mal žalobkyňa o jej nárokoch poučiť v zmysle ustanovenia § 5 O. s. p. V súvislosti s týmto nárokom sa súd prvého stupňa dopustil v konaní aj ďalšieho pochybenia. Žalobe čiastočne vyhovel bez toho, že by mal dostatočné skutkové podklady pre posúdenie opodstatnenosti nároku. Povinnosťou súdu bolo predovšetkým vypočúť žalobkyňu, o aké práce konkrétne šlo, a či ich jej manžel vykonával pre vlastnú rodinu. Sama žalobkyňa na pojednávaní 23. 1. 1978 uviedla, že s manželom nemali žiadne vlastné hospodárstvo. S manželom bývali v dome jej rodičov, ktorí dostali od ovocinárskeho štátneho majetku záhumienok vo výmere 1 ha. Podľa údajov žalobkyne manžel jej pomáhal pri obrábaní záhumienku. Z výpovede nie je zrejmé, či žalobkyňa s manželom hospodárili na záhumienku spoločne s rodičmi a rali z neho úžitok, a ak áno, za akých podmienok. Nie je tiež zrejmé, či v súčasnosti žalobkyňa obrába záhumienok za rovnakých podmienok, ako za života manžela. Nedá sa preto zatiaľ urobiť ani záver, či práce manžela žalobkyne, ako ich uvádza v žalobe, znamenali príjem pre rodinu a či sa teraz o ich protihodnotu znížil príjem pozostalých.

Z uvedených dôvodov porušil teda súd prvého stupňa výrokom svojho rozhodnutia (proti ktorému podal sťažnosť pre porušenie zákona generálny prokurátor SSR) zákon v ustanoveniach § 197 ods. 1 písm. c) a e) Zák. práce a § 5, § 6, § 120 ods. 1, § 132 a § 153 ods. 1 O. s. p.

1) Pozri aj stanovisko uverejnené pod č. 17/1978 Zbierky súdnych rozhodnutí a stanovísk (najmä str. 189513)).

2) zákon č. 65/1965 Zb. (ktorého úplné znenie so zmenami a doplnkami bolo vyhlásené pod č. 55/1975 Zb.)